

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення самостійної роботи**

***ДЛЯ КУРСУ ТРЕНІНГ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА КРЕАТИВНОСТІ
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти***

для студентів-магістрів ОНП

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: УПРАВЛІННЯ ТА
ЕКСПЕРТИЗА**

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

кваліфікації: магістр освітніх, педагогічних наук.

Професіонал з експертизи та організації

освітнього простору.

(денна форма навчання, 2022-2023 н. р.)

Уклала : д. пед. н., доц. П'ятакова Г. П.

Львів – 2022

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка» (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): для спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки»: магістр освітніх, педагогічних наук; професіонал з експертизи та організації освітнього простору	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>рецензія, дослідження</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		XI-й	XII-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 32 самостійної роботи студента – 88	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год	6
		Практичні, семінарські	
		16 год	6
		Лабораторні	
		0 год	0 год
		Самостійна робота	
		88 год	108
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32/88

для заочної форми навчання – 12/108

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення нормативної дисципліни «Тренінг толерантності та креативності»: формування у студентів професійних компетентностей з толерантності та креативності й вмій впроваджувати тренінгові технології у навчальний процес.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Тренінг толерантності та креативності» є:

1. Засвоєння умов, засобів й принципів виховання толерантності в освітньому середовищі ЗВО.
2. Ознайомлення магістрантів з етапами та особливостями креативного процесу.
3. Навчити магістрантів впроваджувати на заняттях у вищій школі тренінгові вправи з толерантності та креативності задля створення суб'єктно-суб'єктного середовища та формування професійних компетентностей.

Знати:

- сутність теоретико-методологічних підходів до аналізу проблем виховання толерантності, розвиток креативних здібностей студентів;
- головні категорії, принципи виховання толерантності, етапи креативного процесу;
- особливості формування суб'єктно-суб'єктного освітнього середовища засобами тренінгових технологій;

Уміти:

- визначати мотиви та цілі діяльності, що лежать в основі komponування змісту освіти;
- застосовувати й розвивати загальні уміння організації освітнього процесу з впровадженням тренінгових технологій;
- демонструвати проекти, оприлюднювати (у різних формах) індивідуальну роботу та роботу групи;
- розробляти заняття з впровадженням тренінгових технологій та проводити їх в студентській аудиторії.

З комунікації:

- рекомендувати та пояснювати впровадження нових ідей, напрямів діяльності відповідно до реформування освіти;
- здійснювати аналіз та інтерпретацію цілей, мотивацію діяльності студентів за умови тренінгових вправ з розвитку толерантності та креативності, популяризувати ідеї у соціальному середовищі;
- встановлювати ефективну комунікацію в навчальній групі, поєднувати людей в успішну команду професіоналів, створювати умови для розвитку лідерських якостей, конструктивної взаємодії у професійній сфері та у соціальному середовищі;
- створювати сприятливий психологічний клімат у колективі, формувати готовність до діяльності та взаємодії, розв'язання навчальних та професійно-педагогічних проблем і завдань.

З автономії й відповідальності:

- репрезентувати професійну діяльність на основі етичних міркувань, соціальної відповідальності та громадянської свідомості;

- репрезентувати та інтерпретувати професійну відповідальність за організацію й управління навчально-виховним процесом;
- при виконанні проєктів дотримуватися академічної доброчесності згідно вимог (демонстрація високого рівня наукової культури, етики тощо).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин/ 4 кредити ECTS.

Самостійна робота студента (витяг з робочої програми)

№ теми	Назва завдання	К-сть годин	Програмні результати навчання
Тема 1.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції, документів: Про вищу освіту. Закон України. Опрацювати матеріали «Декларації принципів толерантності». [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://poshukach.com/redirect?user_type=6&type=sr&redirect=eJzLC . Написати есе «Я – толерантна особистість».	11	ПРН 7; ПРН 19; ПРН 22; ПРН 23.
Тема 2.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Ознайомитися з вправами на розвиток сенситивності (П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С.103–105.	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 19; ПРН 22; ПРН 23.
Тема 3.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Виконати проєкт: написати: «Лист далекому собі»	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 19; ПРН 22; ПРН 23.
Тема 4.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Ознайомитися з вправами на розвиток креативності (П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навч.-метод. Посібник... С.105–111	11	ПРН 2; ПРН 19; ПРН 22; ПРН 23.
Тема 5.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Заповнити анкети-вимірювання рівня толерантності за методикою діагностики індексу толерантності (Г. У. Солдатова, О. А. Кравцова, О. Е. Хухлаєв, Л. О. Шайгерова).	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 13;

	Заповнити анкети-вимірювання рівня особистісної креативності за методикою Є.Є. Туник.		ПРН 19.
Тема 6.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Розробити конспект заняття з включенням тренінгових вправ з формування толерантності у студентів	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 13; ПРН 15; ПРН 19.
Тема 7.	Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали лекції. Розробити конспект заняття з включенням тренінгових вправ з формування креативності у студентів	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 13; ПРН 15; ПРН 19; ПРН 22; ПРН 23.
Тема 8.	Підготуватися до підсумкового тесту. Підготувати презентацію проєктів – фрагментів заняття «Тренінг толерантності та креативності» (для проведення у вищому навчальному закладі).	11	ПРН 2; ПРН 7; ПРН 13; ПРН 15.
Разом		88	

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи процесів виховання толерантної та креативної поведінки студентської молоді.

Тема 1. Засади педагогічної толерантності. Принципи виховання толерантності.

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріали документів: документів: Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 30.11.2021). «Декларація принципів толерантності». [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://poshukach.com/redirect?user_type=6&type=sr&redirect=eJzLC.
2. Написати есе «Я – толерантна особистість».

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте документи, які впливають на розвиток толерантної поведінки у суспільстві, світі.
2. У чому полягає вплив «Декларації принципів толерантності» на розвиток толерантного мислення та поведінки людини?
3. Які політичні, економічні, соціальні та педагогічні чинники впливають на розвиток толерантності?
4. Поясніть поняття «толерантність» як філософську категорію.
5. Охарактеризуйте особливості становлення педагогіки толерантності – педагогіки співробітництва як науки.

Література:

1. Грива О. А. Толерантність освіти як передумова толерантного суспільства / О. А. Грива. *Мультиверсум. Філософський альманах*, 2007. № 66. С. 3–11.
2. Декларація принципів толерантності. *Міграція і толерантність в Україні*: Зб. ст. / За ред. Я. Пилипинського. Київ: Стилос, 2007. С. 175 – 182.
3. Дзюба В. І. Соціально-педагогічні основи формування гуманістичних ціннісних орієнтацій студентської молоді: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Дзюба Віталій Іванович. Київ, 1994. – 205 с.
4. Зарівна О. Т. Мова як чинник формування толерантності студентської молоді в глобалізованому суспільстві: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Зарівна Оксана Тимофіївна. Київ, 2008. – 187 с.
5. Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. Харків, 2007. – 209 с.
6. Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 382с.
7. П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
8. П'ятакова Г. Формування толерантності у магістрів в умовах університетської освіти. “Myśl i praktyka edukacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych”. Т.2. *Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej*. WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO.
9. Halyna Piatakova, Nadiya Yashyn, *The Problem of Educating the Succeeding Generations in the Spirit of Tolerance / Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants*/editors: Ryszard Kucha, Henryk Cudak. – Społeczna Akademia Nauk, Łódź. *Studia I Monografia №73*. Łódź – Warszawa 2017. – S. 103–120. – 430 s.

Тема 2. Педагогічне забезпечення процесу формування толерантності студентів в умовах університетської освіти

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

Ознайомитися з вправами на розвиток сенситивності (П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С.103–105.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте процес формування толерантності у студентської молоді як умову сучасного суспільства.
2. Проаналізуйте законодавчі документи України та Міжнародні документи з питань толерантності.
3. Охарактеризуйте Львівський національний університет імені Івана Франка як полікультурне середовище.
4. Прокоментуйте та наведіть приклади форм, методів, прийомів, освітніх технологій формування толерантної поведінки студентів.
5. У чому особливості експрес-опитувальника «Індекс толерантності» (Г.У. Солдатова, О.А. Кравцова, О.Е. Хухлаев, Л.А. Шайгерова)?
6. Охарактеризуйте методику діагностики загальної комунікативної толерантності (В. В. Бойко).
7. У чому особливості опитувальника для вимірювання толерантності, розробленого вченими В.С. Магун, М.С. Жамкочьян, М.М. Магурою?

Література:

1. Грива О. А. Толерантність освіти як передумова толерантного суспільства / О. А. Грива. *Мультиверсум. Філософський альманах*, 2007. № 66. С. 3–11.
2. Дзюба В. І. Соціально-педагогічні основи формування гуманістичних ціннісних орієнтацій студентської молоді: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Дзюба Віталій Іванович. Київ, 1994. – 205 с.
3. Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. Харків, 2007. – 209 с.
4. Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 382с.
5. П'ятакова Г. Педагогічна підготовка магістрів-філологів у Львівському університеті в контексті трансгресійних змін. *ROCZNIK POLSKO-UKRAINSKI tom XVII pod redakcją Kazimierza Rędzinskiego Dmitra Herciuka PRACE NAUKOWE Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*. – Częstochowa - lwów, 2014. – S. 133-143.

6.П'ятакова Г. Формування громадянської позиції у магістрантів класичного університету на заняттях з педагогіки. *Edukacja obywatelska w społeczeństwach wielokulturowych*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków, 2007. – 305–310 с.

7.П'ятакова Г. Формування толерантності у магістрів в умовах університетської освіти. “Myśl I praktyka educacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych”.Т.2. *Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej*. WYDAWNICTWO UNIwersytetu RZESZOWSKIEGO. 2012.

8.Halina Piatakova, Nadiya Yashyn, *The Problem of Educating the Succeeding Generations in the Spirit of Tolerance / Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants*/editors: Ryszard Kucha, Henryk Cudak. – Społeczna Akademia Nauk, Łódź. *Studia I Monografia №73*. Łódź – Warszawa 2017. – S. 103–120. – 430 s.

Тема 3. Особливості та головні етапи креативного процесу

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Виконати завдання: написати: «Лист далекому собі».

Запитання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику креативності, як особистісної здатності до творчості.
2. Поясніть, чому, на Вашу думку, креативність є ключовою компетентністю людини у ХХ ст.
3. Охарактеризуйте головні підходи до визначення понять «креативність» та «творчість» у психолого-педагогічній літературі.
4. Прокоментуйте які засоби сприяють розвиткові креативності, творчої фантазії у студентів на заняттях.
5. Охарактеризуйте внесок вчених (Дж.-П. Гілфорд, Б. Торренс, М. Воллах, К. Коган, Дж. Брунер, Д. Богоявленська, Є.Є. Туник) у вивчення креативності.
6. Окресліть структуру креативного процесу, головні елементи.

Література:

1.Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. Зб. наук. праць полтавського державного педагогічного

- університету імені В.Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». Вип. 3 (50). Полтава, 2006. – С.215-219.
2. Педагогіка творчості: роб. навч. прогр. для спеціальності 8.18010021 «Педагогіка Вищої школи» (галузь знань: 1801 «Специфічні категорії», освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», за вимогами кредитно-модульної системи) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С.О.]. – Київ: ВП «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – 81 с.
3. П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
4. П'ятакова Г. Розвиток креативності у магістрів-філологів засобами дидактичної гри. *Креативність і творчість*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія “Соціологія. Психологія. Педагогіка”. Тематичний випуск. – № 1, 2009. – С. 202–208.
5. П'ятакова Г. Розвиток креативних здібностей студентів-філологів у процесі педагогічної підготовки. *Szkoła twórcza w odtwórczym świecie. – T. II / Halyna Pyatakova. – [pod redakcją Jana Krukowskiego i Anny Włoch]. – Kraków : Wydwo Wydziału Pedagogicznego Un-tu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2013. –S. 169 – 183. (Seria : Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej).*
6. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.
7. Туриніна О. Л. Психологія творчості / О. Л. Туриніна – К.: МАУП, 2007. – 160 с.

Змістовий модуль 2. Тренінг як технологія формування професійних компетентностей толерантності та креативності у магістрів педагогічних спеціальностей.

Тема 4. Тренінг як педагогічна технологія: мета, завдання, структура заняття.

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитися з вправами на розвиток креативності (П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С.105–111.

Запитання для самоконтролю:

1. Перерахуйте особливості тренінгу як освітньої технології.
2. Назвіть головні віхи розвитку методики тренінгу як технології.
3. У чому полягають особливості проведення психогімнастики на заняттях з тренінгу.
4. Які типи тренінгових вправ для формування професійних компетентностей педагога Ви знаєте?
5. Охарактеризуйте особливості проведення тренінгових вправ на розвиток сенситивності, толерантності, креативності на заняттях у ЗВО.
6. Перерахуйте головні особливості проведення тренінгу партнерського спілкування.

Література:

1. Грива О. А. Толерантність освіти як передумова толерантного суспільства / О. А. Грива. *Мультиверсум. Філософський альманах*, 2007. № 66. С. 3–11.
2. Декларація принципів толерантності. *Міграція і толерантність в Україні*: Зб. ст. / За ред. Я. Пилипинського. Київ: Стилос, 2007. С. 175 – 182.
3. Дзюба В. І. Соціально-педагогічні основи формування гуманістичних ціннісних орієнтацій студентської молоді: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Дзюба Віталій Іванович. Київ, 1994. – 205 с.
4. Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. Харків, 2007. – 209 с.
5. Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 382с.
6. Педагогіка творчості: роб. навч. прогр. для спеціальності 8.18010021 «Педагогіка Вищої школи» (галузь знань: 1801 «Специфічні категорії», освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», за вимогами кредитно-модульної системи) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С.О.]. – К.: ВП «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – 81 с.
7. П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
8. П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.
7. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.

Тема 5. Особливості підготовки викладача до проведення тренінгових вправ

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Заповнити анкети-вимірювання рівня толерантності за методикою діагностики індексу толерантності (Г. У. Солдатова, О. А. Кравцова, О. Е. Хухлаєв, Л. О. Шайгерова). Матеріали додаються.
2. Заповнити анкети-вимірювання рівня особистісної креативності за методикою Є. Є. Тунік. Матеріали додаються.

Запитання для самоконтролю:

1. Окресліть кроки підготовки викладача до заняття з включенням тренінгових технологій.
2. Обґрунтуйте методики дослідження толерантності.
3. Охарактеризуйте особливості вимірювання рівня толерантності.
4. Обґрунтуйте методики дослідження креативності.
5. Охарактеризуйте особливості вимірювання рівня креативності.
6. Назвіть особливості визначення типів мислення та рівня креативності за методикою Дж. Брунера.
5. Охарактеризуйте діагностику особистісної креативності за методикою Є.Є. Тунік.

Література:

1. Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. Харків, 2007. – 209 с.
2. П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
3. П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.
4. П'ятакова Г. Тренінг як засіб адаптації студентів до педагогічної діяльності. Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів, 2002. № 6. – С. 282-285.
5. П'ятакова Г. Тренінг як педагогічна технологія на заняттях з курсу “Педагогіка” Вісник Львівського університету. *Серія педагогічна*. Вип.17. Ч.2, 2003. – С. 99-105.
6. П'ятакова Г. Розвиток креативності у магістрів-філологів засобами дидактичної гри. *Креативність і творчість*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. *Серія “Соціологія. Психологія. Педагогіка”*. Тематичний випуск. № 1, 2009. – С. 202–208.

7.П'ятакова Г. Розвиток креативних здібностей студентів-філологів у процесі педагогічної підготовки. *Szkoła twórcza w odtwórczym świecie. – T. II / Halyna Pyatakova. – [pod redakcją Jana Krukowskiego i Anny Włoch]. – Kraków : Wydwo Wydziału Pedagogicznego Un-tu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2013. –S. 169 – 183. (Seria : Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej)*

8.П'ятакова Г. Формування толерантності у магістрів в умовах університетської освіти. “Myśl i praktyka educacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych”.Т.2. Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej. WYDAWNICTWO UNIwersytetu RZESZOWSKIEGO. 2012. – С.106-113.

9. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.

Тема 6. Тренінгові вправи з толерантності та особливості їхнього впровадження на заняттях у вищій школі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект заняття з включенням тренінгових вправ з формування толерантності у студентів.
2. Ознайомитися з вправами на розвиток сенситивності, уважність, тренінг партнерського спілкування. (Див.: П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С.105–111).

Запитання для самоконтролю:

- Толерантність та особливості її формування як педагогічної компетентності

Література:

- 1.П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
- 2.П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.
3. П'ятакова Г. Тренінг як засіб адаптації студентів до педагогічної діяльності. Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів, 2002. № 6. – С. 282-285.

4.П'ятакова Г. Тренінг як педагогічна технологія на заняттях з курсу “Педагогіка” Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. Вип.17. Ч.2, 2003. – С. 99-105.

5.П'ятакова Г. Формування толерантності у магістрів в умовах університетської освіти. “Myśl I praktyka educacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych”. Т.2. Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej. WYDAWNICTWO UNIwersytetu RZESZOWSKIEGO. 2012. – С.106-113.

6. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.

Тема 7. Тренінгові вправи з креативності та особливості їхнього впровадження на заняттях у вищій школі

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект заняття з включенням тренінгових вправ з формування креативності у студентів.
2. Ознайомитися з вправами на розвиток сенситивності, уважність, тренінг партнерського спілкування. (Див.: П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С.98–111).

Запитання для самоконтролю:

- Педагогічна креативність та особливості формування креативності як педагогічної компетентності.

Література:

1.П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.

2.П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.

3.П'ятакова Г. Тренінг як засіб адаптації студентів до педагогічної діяльності. Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів, 2002. № 6. – С. 282-285.

4.П'ятакова Г. Тренінг як педагогічна технологія на заняттях з курсу “Педагогіка” Вісник Львівського університету. *Серія педагогічна*. Вип.17. Ч.2, 2003. – С. 99-105.

5.П'ятакова Г. Розвиток креативності у магістрів-філологів засобами дидактичної гри. *Креативність і творчість*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. *Серія “Соціологія. Психологія. Педагогіка”*. Тематичний випуск. – № 1, 2009. – С. 202–208.

6.П'ятакова Г. Розвиток креативних здібностей студентів-філологів у процесі педагогічної підготовки. *Szkoła twórcza w odtwórczym świecie. – T. II / Halyna Pyatakova. – [pod redakcją Jana Krukowskiego i Anny Włoch]. – Kraków : Wydwo Wydziału Pedagogicznego Un-tu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2013. –S. 169 – 183. (Seria : Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej).*

7. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.

Тема 8. Дидактичні ігри як засіб формування толерантної та креативної компетентності магістрів у ЗВО

1. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури до теми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуватися до підсумкового тесту.
2. Презентація проєктів – фрагментів заняття «Тренінг толерантності та креативності» (для проведення у вищому навчальному закладі). МікрОВикладання.

Запитання для самоконтролю:

1. Назвіть особливості дидактичної гри.
2. Охарактеризуйте структуру дидактичної гри як гри за правилами.
3. Окресліть кроки підготовки викладача до дидактичної гри на занятті у ЗВО.
4. Перерахуйте особливості проведення дидактичних ігор на розвиток толерантної компетентності.
5. Перерахуйте особливості проведення дидактичних ігор на розвиток креативної компетентності.
6. Яким чином, на Вашу думку, дидактична гра на занятті у ЗВО впливає на розвиток креативної компетентності студентів?

Література:

1. *Литвиненко С.* Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. Зб. наук. праць полтавського державного педагогічного

- університету імені В.Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». Вип. 3 (50). Полтава, 2006. – С.215-219.
2. Педагогіка творчості: роб. навч. прогр. для спеціальності 8.18010021 «Педагогіка Вищої школи» (галузь знань: 1801 «Специфічні категорії», освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», за вимогами кредитно-модульної системи) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С.О.]. – К.: ВП «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – 81 с.
 3. П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
 4. П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.
 5. П'ятакова Г. Розвиток креативності у магістрів-філологів засобами дидактичної гри. *Креативність і творчість*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія “Соціологія. Психологія. Педагогіка”. Тематичний випуск. – № 1, 2009. – С. 202–208.
 6. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.

Методи навчання

На заняттях застосовуються методи:

- обміну навчально-методичною інформацією: лекція, пояснення, розповідь;
- наочності: таблиці, схеми, презентації; методи організації мислительних дій, розвитку творчого і критичного мислення (аналіз, синтез, порівняння; синектика, дедукція, індукція та ін.) студентів; методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові ігри, дискусії: “*круглий стіл*”, *дебати*, “*техніка акваріуму*”, *експертна група*; диспути;
- інтерактивні: кейс-метод, “*мозковий штурм*”;
- самостійна робота: метод проєктів, метод портфоліо.

Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Проєкти оцінюють до 40 балів за умови добросовісного самостійного виконання:

1. Есе «Я – толерантна особистість» – 10 балів.

2. Проєкт – «Лист далекому/далекій собі» – 10 балів.

3. Конспект заняття «Тренінг толерантності та креативності» (для проведення у вищому навчальному закладі) (презентація) – 20 балів.

Критерії оцінювання конспекту заняття: формування мети, завдань заняття – 0-4 балів; структурування заняття – 5-7 балів; підбір вправ з формування толерантності – 8-13 балів; підбір вправ з формування креативності – 14-17 балів; обґрунтування підсумків-рефлексій – 18-20.

Методи контролю

- ✓ *поточний контроль* навчально-пізнавальної діяльності студентів під час практично-семінарських занять (доповідь, повідомлення, розв'язання проблемних завдань, участь у дискусіях тощо);
- ✓ *перевірка виконання завдань самостійної роботи*
- ✓ *підсумковий тестовий контроль* (залік).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота								Індивідуальний проєкт	Підсумкові тести	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5	40	20	100

Академічна доброчесність:

Очікуємо, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу ін. студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікуємо, що всі студенти відвідають лекції й практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Заохочуємо студентів до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуємо бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуємо присутність на заняттях та активність студента під

час практичного заняття. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруємо.

Рекомендована література. Базова:

- 1.Грива О. А. Толерантність освіти як передумова толерантного суспільства / О. А. Грива. *Мультиверсум. Філософський альманах*, 2007. № 66. С. 3–11.
- 2.Декларація принципів толерантності. *Міграція і толерантність в Україні*: Зб. ст. / За ред. Я. Пилипинського. Київ: Стилос, 2007. С. 175 – 182.
- 3.Дзюба В. І. Соціально-педагогічні основи формування гуманістичних ціннісних орієнтацій студентської молоді: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Дзюба Віталій Іванович. Київ, 1994. – 205 с.
- 4.Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. Харків, 2007. – 209 с.
- 5.Педагогіка для громадянського суспільства: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / За ред. д-ра пед. наук Т. С. Кошманової. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 382с.
- 6.Педагогіка творчості: роб. навч. прогр. для спеціальності 8.18010021 «Педагогіка Вищої школи» (галузь знань: 1801 «Специфічні категорії», освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», за вимогами кредитно-модульної системи) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С.О.]. – К.: ВП «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – 81 с.
- 7.П'ятакова Г. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів: навч.-метод. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 120 с.
- 8.П'ятакова Г. Рольові імітаційні ігри та їх застосування у навчальному процесі вищої школи Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка: навч.-метод. посібник, 2005. – 71 с.

Додаткова література:

- 1.Зарівна О. Т. Мова як чинник формування толерантності студентської молоді в глобалізованому суспільстві: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Зарівна Оксана Тимофіївна. Київ, 2008. – 187 с.
- 2.Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. Зб. наук. праць полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». Вип. 3 (50). Полтава, 2006. – С.215-219.
- 3.П'ятакова Г. Педагогічна підготовка магістрів-філологів у Львівському університеті в контексті трансгресійних змін. ROCZNIK POLSKO-UKRAINSKI tom XVII pod redakcją Kazimierza Rędzinskiego Dmitra Herciuka PRACE NAUKOWE Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. – Częstochowa - lwów, 2014. – S. 133-143.

- 4.П'ятакова Г. Тренінг як засіб адаптації студентів до педагогічної діяльності. Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів, 2002. № 6. – С. 282-285.
- 5.П'ятакова Г. Тренінг як педагогічна технологія на заняттях з курсу “Педагогіка” Вісник Львівського університету. *Серія педагогічна*. Вип.17. Ч.2, 2003. – С. 99-105.
- 6.П'ятакова Г. Розвиток креативності у магістрів-філологів засобами дидактичної гри. *Креативність і творчість*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. *Серія “Соціологія. Психологія. Педагогіка”*. Тематичний випуск. – № 1, 2009. – С. 202–208.
- 7.П'ятакова Г. Розвиток креативних здібностей студентів-філологів у процесі педагогічної підготовки. *Szkoła twórcza w odtwórczym świecie. – T. II / Halyna Pyatakova. – [pod redakcją Jana Krukowskiego i Anny Włoch]. – Kraków : Wydwo Wydziału Pedagogicznego Un-tu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2013. –S. 169 – 183. (Seria : Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej)*
- 8.П'ятакова Г. Формування громадянської позиції у магістрантів класичного університету на заняттях з педагогіки. *Edukacja obywatelska w społeczeństwach wielokulturowych*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków, 2007. – 305–310 с.
- 9.П'ятакова Г. Формування толерантності у магістрів в умовах університетської освіти. “Myśl I praktyka educacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych”.Т.2. *Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej*. WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO. 2012. – С.106-113.
10. П'ятакова Г. П., Біляковська О. О. Впровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки майбутніх педагогів Нової Української школи. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 7(12), 2022. – С. 326–336.
- 11.Туриніна О. Л. Психологія творчості / О. Л. Туриніна – К.: МАУП, 2007. – 160 с.
- 12.Halyna Piatakova, Nadiya Yashyn, The Problem of Educating the Succeeding Generations in the Spirit of Tolerance / Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants/editors: Ryszard Kucha, Henryk Cudak. – Spoleczna Akademia Nauk, Łódź. *Studia I Monografia №73*. Łódź – Warshawa 2017. – S. 103–120. – 430 s.

Питання до заліку

1. Толерантність як філософська категорія.
2. Становлення педагогіки толерантності – педагогіки співробітництва як науки.
3. Вплив «Декларації принципів толерантності» на розвиток толерантного мислення та поведінки людини.
4. Політичні, соціальні та педагогічні чинники формування толерантності.
5. Педагогічна толерантність та її особливості.
6. Рівні розвитку толерантності в освіті (за Т. Дмитрієвим).
7. Формування толерантності у студентської молоді як умова сучасного суспільства.
8. Окресліть фундаментальні підходи вчених щодо формування толерантності у процесі навчання.
9. Охарактеризуйте концепції В. Комарова та О. Ісаєвої, О.Клепцової щодо формування толерантної поведінки студентів у ЗВО.
10. Окресліть завдання, спрямовані на виховання толерантності українського студентства (Л. Мілер, О. Грива, О. Зарівна).
11. Прокоментуйте принципи виховання толерантності за Ю. Яценко.
12. Прокоментуйте принципи виховання толерантності за О.Байбаковим
13. Формування толерантності у студентської молоді як умова сучасного суспільства.
14. Законодавство України та Міжнародні документи з питань толерантності.
15. Львівський національний університет імені Івана Франка як полікультурне середовище.
16. Форми, методи, прийоми, освітні технології формування толерантної поведінки студентів.
17. Особливості включення вправ з тренінгу формування толерантної поведінки студентів в лекційні/семінарські заняття.
18. Експрес-опитувальник «Індекс толерантності» (Г.У. Солдатова, О.А. Кравцова, О.Е. Хухлаєв, Л.А. Шайгерова).
19. Методика діагностики загальної комунікативної толерантності (В. В. Бойко).
20. Опитувальник для вимірювання толерантності (В.С. Магун, М.С. Жамкочьян, М.М. Магура).
21. Характеристика креативності, як особистісної здатності до творчості.
22. Поняття «креативність» як ключової компетентності у ХХ ст.
23. Основні підходи до визначення понять «креативність» та «творчість» у психолого-педагогічній літературі.
24. Креативність як творча фантазія та її розвиток у студентів.
25. Вивчення креативності (Дж.-П. Гілфорд, Б. Торренс, М. Воллах, К. Коган, Дж. Брунер, Д. Богоявленська, Є.Є. Тунік).
26. Дослідження креативності, як успішності особистості.
27. Характеристика креативності, як особистісної здатності до творчості.
28. Структура креативного процесу, головні елементи.

29. Особливості тренінгу як освітньої технології.
30. Історія розвитку методики тренінгу як технології.
31. Психогімнастика на заняттях з тренінгу.
32. Типи тренінгових вправ для формування професійних компетентностей педагога.
33. Особливості проведення тренінгових вправ на розвиток сенситивності, толерантності, креативності.
34. Тренінг партнерського спілкування.
35. Підготовка викладача до заняття з включенням тренінгових технологій та її особливості.
36. Методики дослідження толерантності (обґрунтування).
37. Вимірювання рівня толерантності.
38. Методики дослідження креативності (обґрунтування).
39. Вимірювання рівня креативності.
40. Визначення типів мислення та рівня креативності (за методикою Дж. Брунера).
41. Діагностика особистісної креативності (за методикою Є.Є. Тунік).
42. Дидактична гра та її особливості.
43. Особливості підготовки викладача до проведення дидактичної гри.
44. Особливості проведення дидактичних ігор на розвиток толерантної компетентності.
45. Особливості проведення дидактичних ігор на розвиток креативної компетентності.